

Грибан Г.П.
Житомирський державний університет імені Івана Франка
(м. Житомир)

ОСТАННІ РОКИ ДІЯЛЬНОСТІ ГІМНАСТИЧНОГО ТОВАРИСТА «СОКІЛ» НА ВОЛИНІ ПІД ЧАС ПРАВЛІННЯ РАДЯНСЬКОЇ ВЛАДИ

В статті розкрито останні роки діяльності гімнастичного товариства «Сокіл» в роки радянської влади на Житомищині. Відомо, що 31 травня 1922 року вийшов наказ начальника Центрального управління всеобучу УкрКриму, яким було заборонено діяльність гімнастичного товариства «Сокіл» та інших спортивних організацій. Представлено організаторів та членів правління гімнастичного товариства «Сокіл», які сприяли в подальшому розвитку фізичної культури і спорту на Житомищині в довоєнні і післявоєнні роки.

Ключові слова: гімнастичне товариство «Сокіл», фізична культура, спорт, спортивно-масові заходи, Житомищина, Волинь.

Грибан Г.П. Последние годы деятельность гимнастического общества «Сокол» на Волыне во время правления советской власти. В статье раскрыто последние годы деятельности гимнастического общества «Сокол» на Житомирщине. Известно, что 31 мая 1922 года вышел приказ начальника Центрального управления всеобуча УкрКрыму, которым было запрещено деятельность гимнастического общества «Сокол» и других спортивних организаций. Представлено организаторов и членов правления гимнастического общества «Сокол», которые содействовали в дальнейшем развитию физической культуры и спорту на Житомирщине в довоенные и послевоенные годы.

Ключевые слова: гимнастическое общество «Сокол», физическая культура и спорт, спортивно-массовые мероприятия, Житомищина, Волинь.

Gryban G.P. Last years of activity of gymnastic society «Sokil» in Volyn at the time of the government of the soviet authority. The paper deals with the history,

features and development of gymnastic society «Sokil» in Volyn. The purpose of the study is to explore the historical heritage of creation and activity of the gymnastic society «Sokil» in Volyn in 1910–1922. It expounds the role of gymnastic society which contributed to the development of physical culture and sports in Zhytomyr region and in the Volyn province. It is proved that Czechs in Zhytomyr and Kroshnia were the founders of gymnastic society «Sokil» in Volyn. The society started its activity in the city of Zhytomyr October 17, 1910 in the premises of high school. The activity of gymnastic society was especially intensified in June 1912 during the preparation for the First Slavical rally in Prague, devoted to the 50th anniversary of the foundation of society «Sokil». Research was conducted by examining the materials of the State Archives of Zhytomyr region, the regional museum, historical sources of the Regional Scientific Olzhych-Library, and personal archives of descendants of Czech immigrants in Ukraine.

It was established that the role of gymnastic society «Sokil», which contributed to the development of physical culture and sports in the Volyn province had not been studied in the history of physical culture and sports. Unfortunately, the heroes of those events is no longer among us, their descendants are dead, important documents are lost which does not allow to completely establish the historical facts and events of those times.

The idea of «Sokil» that originated in the Czech Republic, has absorbed the best experience of all systems of body shaping that existed at that time in Europe and embraced many Slavic nations in the late nineteenth century. The elements of the activity of societies «Sokil» were teaching physical exercises, creation of theater groups, orchestras, libraries, fire brigades and so on.

Key words: *gymnastic society «Sokil», physical culture, sports, sports events, Zhytomyr region, Volyn.*

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Фізкультурно-спортивний рух виник в Україні наприкінці XIX століття. В той час одні частини українських земель належали

до різних держав, що зумовило й своєрідну особливість національно-культурного життя в окремих регіонах України: Наддніпрянщині, Буковині, в Галичині і Закарпатті. В кінці XIX та на початку XX століття існувало ще одне відгалудження національної фізичної культури – спортивно-гімнастичний рух на Волині, який розвивався завдяки чеським переселенцям на території України і Росії [8]. Діяльність гімнастичного товариства «Сокіл», яке було створено чеськими переселенцями в кінці XIX століття на території Волинської губернії (до її складу входила сучасна Житомирська область) сприяла економічному і соціальному зростанню регіону, ознайомленню місцевого населення з сокільською гімнастикою, створенню оркестрів, пожежних команд, розбудила прагнення української нації до об'єднання, породила безпосередні контакти української і чеської молоді.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Витоки створення та історія діяльності гімнастичного товариства «Сокіл» на Волині обширно та всебічно розкриті нами у попередніх наукових публікаціях [1–9]. Відомо, що на початку 1922 року Волинське товариство «Сокіл» у місті Житомирі організовувало в різних містах і селах показові виступи, змагання з гімнастики, легкої атлетики, футболу. Відбувалося зростання майстерності сокільських спортсменів не тільки в Житомирі, а й по всій Волині. Бурний розвиток фізичної культури, активність та ініціативи членів гімнастичного товариства «Сокіл» не подобалися вождям революції. В їх діяльності вони вбачали буржуазно-націоналістичні і шовіністські ознаки. Недальноглядність керівництва жовтневого перевороту призвела до того, що 31 травня 1922 року вийшов наказ начальника Центрального управління всеобучу УкрКриму за № 55/у, яким було заборонено не тільки діяльність гімнастичного товариства «Сокіл», а й інших товариств і їх назви, про що свідчить надіслана телеграма Губвсеобучу від 19.06.1922 року у всі повіти Волинської губернії: *«Название спорткружков «Сокол» – отменить»* [10, с. 171].

22 червня 1922 року начальник всеобучу Волині В.О. Валицький змушений був видати наказ такого змісту: *«Существующее в г. Житомире*

спортивное общество «Сокол» приказываю расформировать. Запретить членам названного общества пользоваться помещением и спортивными приборами райспортцентра, а также площадкой ИНО (інститут народної освіти). Исполнение настоящего приказа обязательно закончить к 23 июня и доложить. В случае сопротивления общества при расформировании донести о таковом в Госполитуправление» [10, с. 182].

Мета роботи. Вивчення історії гімнастичного товариства «Сокіл» на Волині та діяльності його керівників після заборони його існування вождями жовтневого перевороту.

Виклад основного матеріалу дослідження. Не звертаючи увагу на заборону діяльності Волинського гімнастичного товариства «Сокіл» завідуючий спортивним клубом Я.І. Гоушка ігнорує цей захід, даючи таку відповідь: *«Сообщаю, что общество «Пролетарский Сокол» выступит 1 Мая не может ввиду его неподготовленности. Принять участие могут только клубные инструктора в количестве четырех человек»* [10, с. 85].

В той же час 30 квітня Я.І. Гоушка організовує змагання з легкої атлетики, запрошуючи В.О. Валицького бути суддею. Однак В.О. Валицький ігнорує запрошення і після проведення першотравневого параду видає директиву, де зокрема оголошує: *«Спортцентры являются началом, руководящим всеми спорторганизациями в подведомственном ему районе, участке. Очевидно не все спортклубы ясно понимают поставленные им задачи и потому не стараются согласовывать ее с интересами государства, выявляют самочинную инициативу там, где этому не должно быть места. Выступления устраивают в будничные дни. Очевидно, завклуб Житомира совершенно не понимает смысл выступлений и всякого рода состязаний и поэтому он организовал состязания 30 апреля, когда все были заняты подготовкой к празднику 1 Мая. Состязания прошли бледно, не вызвали интереса среди масс»* [10, с. 76, с. 83].

У вересні 1922 року відбулося засідання Олімпійського комітету Волині, який був створений у квітні – травні 1921 року. На цьому засіданні також

продовжувалися суперечки між членами Комітету і В.О. Валицьким, про що свідчить зміст постанови: *«Заслушав отношения Губвсеобуча о перевыборах ОК и замечания о работе ОК, Волгуболимпком протестует против всех обвинений, выдвинутых Начвсеобучем (В.О. Валицьким) против ОК и считает, что таковые отношения между ОК и Всеобучем недопустимы и в дальнейшем будет считаться срывом работы ОК»* [10, с. 285].

Такі суперечки набридли Я.І. Гоущі і він прийняв рішення про виїзд у Чехію. 20 серпня 1923 року В.О. Валицького звільнили з посади помічника губернського воєнкому по всеобучу. Хоча В.О. Валицький теж був неординарною особистістю. Він народився 28 жовтня 1887 року в Тифлісі (Тбілісі), закінчив Тифліську гімназію, а у 1910 році Тифліське військове училище. В той же час з 1904 року займався гімнастикою і легкою атлетикою в Тифліському гімнастичному товаристві «Сокіл». Військову службу у званні підпоручика проходив у 17-му піхотному Архангелогородському полку, що дислокувався в місті Житомирі. До речі, командував полком А.І. Денікін – один із організаторів білогвардійської Добровільної армії у 1919 році, головнокомандувач збройними силами, які вели запеклу боротьбу з більшовизмом на Півдні Росії та майже на всій території України аж до квітня 1920 року [8, с. 47].

У вересні 1911 року В.О. Валицький навчався на курсах при гімнастично-фехтувальній школі. В наступному році брав участь у змаганнях з гімнастики, на яких неодноразово здобував призи. У серпні 1913 року став срібним призером I Всеросійської олімпіади, яка проходила в місті Києві. Був нагороджений Гергіївським хрестом. У 1916 році закінчив курси з боротьби. Проживав у місті Житомирі по вул. Крошенській, 38 (нині вул. Шелушкова). Після жовтневого перевороту 1917 року працював *«налогопроизводителем стола по сбору налога со зрелищ и веселений при Житомирской городской управе»* [11, с. 64]. 1 жовтня 1918 року подає заяву про вступ на вечірні курси бухгалтерів при Комерційному училищі Н.Л. Ремезової.

Із вересня 1920 року призначається інструктором по спорту в І спортклубі «имени тов. Ленина», у лютому 1921 року займає посаду інспектора спорту відділу всеобучу при Волинському губвійськкоматі, з червня 1922 року по 20 серпня 1923 року – помічник губернського комісара по всеобучу. Після розформування всеобучу був відправлений на пенсію. Із 1923 по 1928 роки про діяльність В.О. Валицького нічого не відомо. Лише в спогадах М.І. Левицького знаходимо інформацію: *«21 февраля 1929 года участвовал (М.І. Левицкий, авт.) в звездном лыжном пробеге Житомир – Киев, организованном ОСОАВИАХИМ (тов. Валицкий) и посвященном дню Советской Армии».*

Вадим Миколайович
Снетенчук, 1924 р.

По-різному склалася життєва доля волинських соколів, але незаперечним є той факт, що більшість із них свої серця віддали спорту, ставши фундаторами фізкультурного руху Житомирщини, з честю пронесли спортивну естафету і передали новим поколінням фізкультурників і спортсменів. Але кращими серед кращих були: Максиміліан Фреліх, Ярослав Гоушка, Стефан Томан, Вадим Снетенчук, Віктор Карабанов, Микола Варенцов, Леонід Григор'єв, Микола Левицький, Микола Вакулка, Василь Угнівий, Стефан Іваницький, овручани: Сергій Іванов, Сергій Шмуйло.

Вадим Снетенчук був не тільки чемпіоном, призером і рекордсменом Волині та України з легкої атлетики, а й засновником баскетболу (1924 р.) та тенісу (1928 р.) у місті Житомирі. Не одне десятиліття багатьом фізкультурникам слугує спортивна споруда – стадіон «Спартак». Але ніхто не знає, що саме під керівництвом Вадима Миколайовича Снетенчука та за безпосередньої участі М. Левицького і Л. Григор'єва у 1923 році на руїнах колишнього саду «Аркадія» (місце відпочинку житомирської знаті до революції) був збудований перший стадіон міста Житомира. Вадим Снетенчук із 1922 по 1929 роки входив до складу збірної команди України з легкої атлетики, учасник І Всесоюзної спартакіади 1928 року. Вадим Снетенчук був

неодноразовим чемпіоном Волині з футболу, першим чемпіоном Житомира з

**Віктор Іустинович
Карабанов, 1939 р.**

тенісу та організатором і суддею багатьох змагань. Як кращого фізкультурного фахівця на початку 30-х років минулого століття його запрошують на роботу до міста Києва. У 1937 році Вадима Снетенчука заарештовують органи НКВС, на щастя, він залишився живим. Під час окупації міста Києва працював робітником на хлібозаводі. Після закінчення Другої світової війни йому із сім'єю вдалося виїхати до США, де він і помер у 1968 році у місті Лос-Анджелесі, проживши 71 рік.

Значним був внесок у розбудову фізичної культури і спорту в місті Житомирі і Волині Віктора Іустиновича Карабанова. Перший рекордсмен міста Житомира і Волині зі стрибків у довжину і висоту [10, с. 7], Віктор Іустинович був напрочуд талановитим організатором в галузі фізичної культури. До 1939 року він єдиний спеціаліст міста Житомира, що мав вищу фізкультурну освіту. У 1923 році при клубі Союзу радторгслужбовців організовується спортивний гурток «Совработник», яким керував В.І. Карабанов. У 1923–1924 роках В.І. Карабанов очолював збірні команди Волині, які брали участь у республіканських змаганнях, де його за прошували до складу суддівських колегій. У 1925 році команда «Совработника» під керівництвом В.І. Карабанова стала чемпіоном України з комплексних змагань і представляла нашу республіку на всесоюзній спартакіаді.

Із 1924 по 1930 роки В.І. Карабанов працював інструктором Волинської окружної ради фізкультури. Із 1 січня 1931 по 1932 і з 1934 по 1939 роки викладав фізичне виховання у Житомирському сільськогосподарському інституті, збірні команди якого з різних видів спорту в ті роки успішно виступали на окружних, обласних і всеукраїнських змаганнях. Працюючи в інституті, у 1939 році В.І. Карабанов закінчив тютюновий відділ сільськогосподарського інституту. У червні 1941 року Віктор Іустинович, як весь народ, став на захист своєї Батьківщини. Про його воєнні подвиги нічого

не відомо, але з фронтів війни В.І. Карабанов, на превеликий жаль, не повернувся. Можливо, якби він залишився живим, спортивний рух на Житомирщині розвивався значно краще.

Микола Сергійович
Варенцов, 1924 р.

Пліч-о-пліч зі В. Снетенчуком і В. Карабановим протягом багатьох років працював один із керівників житомирського «Сокола» Микола Сергійович Варенцов. Він проявив себе не тільки як вмілий фізкультурний організатор (до 1930 року працював інструктором окружної ради фізкультури, був членом навчально-технічного комітету при раді), а й талановитим тренером з легкої атлетики (визнаний одним із кращих тренерів України тих років). Як суддя, брав участь у всесоюзній спартакіаді 1928 року, а його вихованці Вадим Снетенчук

та Наталія Варенцова-Амбургер неодноразово ставали чемпіонами і рекордсменами України, входили до складу збірної команди республіки. Цікаві статті на спортивну тематику в газетах «Робітник», «Радянська Волинь», «Юнацька правда» виходили із-під пера М.С. Варенцова. І коли наприкінці 1929 року Микола Сергійович переїхав працювати в Київ, відразу на сторінках газет помітно зменшилася кількість спортивних публікацій. Потім М.С. Варенцов працював у Київській міській раді фізкультури, був також секретарем

Леонід Григор'єв,
1925 р.

кваліфікаційної комісії з перепідготовки фізкультурних кадрів. В перші дні Другої світової війни М.С. Варенцов загинув під Києвом.

Як і М.С. Варенцов, загинув у горнилі війни чемпіон України 1924 року в метанні списа Леонід Григор'єв. Протягом багатьох років він був рекордсменом і чемпіоном Волині в метанні молота і списа. В 1928 році працював викладачем фізичної культури у школі № 20, а у 1929–1930 роках у школі № 23 міста Житомира. Там же організував шкільний спортивний гурток, до якого

входили 45 юнаків і 35 дівчат. Серед них майбутні чемпіони і рекордсмени Житомирської області брат і сестра В.С. і З.С. Корзуни, Я.Ф. Смульська та інші. Л. Григор'єв був також членом навчально-технічного комітету при Волинській окружній раді фізкультури, а також інструктором школи міліції.

48 років на фізкультурній ниві пропрацював член житомирського товариства «Сокіл» Микола Іустинович Левицький. Ми повинні бути вдячні цій людині тільки за одні спогади, які він залишив нам у спадок, не кажучи про його досягнення у спорті і розвитку фізкультурного руху в Житомирі. М.І.

Микола Іустинович
Левицький, 1962 р.

Левицький – перший чемпіон міста Житомира (1924 рік) з важкої атлетики і боротьби у легкій ваговій категорії. Він також був чемпіоном Волинської губернії з цих видів спорту. Беручи участь у перших офіційних змаганнях з веслування на першість міста Житомира, які проходили в 1928 році, отримав перший приз «За кращу техніку». У 1937 році у складі збірної команди міста Києва разом із студенткою механічного технікуму Міхлер виїздить на всесоюзні змагання з гімнастики до Москви, де займає 8-ме місце. За довгий період своєї практичної діяльності М.І. Левицький працював викладачем фізкультури в школах № 5, 23, 36 міста Житомира, в гірничому і механічному технікумах, сільськогосподарському інституті, інструктором фізкультури у спортивних клубах «Медсанпраця», «Кустарі», «ім. Томського», «ім. К. Маркса», інструктором і тренером зі спортивної гімнастики спорттовариства «Динамо», у 1950–1955 роках – заступником голови обласної ради ВДСТ «Трудові резерви». За сумлінну працю у 1964 році М.І. Левицького нагородили значком «Відмінник фізичної культури».

До когорти кращих першопрохідців і організаторів фізкультурного руху області слід віднести голову правління Овруцького гімнастичного товариства «Сокіл» Сергія Івановича Іванова. Сергій Іванович брав безпосередню участь в організації І державного спортивного клубу ім. М. Леніна в місті Овручі, який

був утворений 25 березня 1921 року і налічував на той час 127 членів. У клубі активно розвивалися гімнастика, легка атлетика, велоспорт, футбол [12, с. 19]. У I Волинській олімпіаді овручани посіли друге загальнокомандне місце. Успішним був виступ збірних команд Овруча і в першій Коростенській окружній олімпіаді, яка проходила 15–18 серпня 1924 року. Жіноча і чоловіча команди з гімнастики стали чемпіонами олімпіади. Чемпіонське звання в особистому заліку в метанні диска та штовханні ядра здобув С.І. Іванов. Він також посів третє місце в стрибках у довжину. До 1926 року С.І. Іванов працював інструктором у районній раді фізкультури, вчителем фізкультури у школах міста Овруча.

У 1926 році С.І. Іванов переїздить у місто Коростень. Працюючи на посаді відповідального секретаря Окружної ради фізкультури, він багато зусиль прикладав для створення нових гуртків фізкультури, поліпшення матеріально-спортивної бази, успішно виступав на змаганнях всеукраїнської спартакіади 1927 року в місті Харкові та змаганнях залізничників у місті Одесі.

Сергій Іванович
Іванов

У 1939 році його призначають директором Коростенської залізничної школи № 37, де він багато уваги приділяє фізичному вихованню школярів, забезпеченню умов для занять фізичною культурою і спортом. Протягом десятиліть вихованці школи займали провідні місця з багатьох видів спорту. Далеко за межами Коростеня і Житомирщини відомі імена вихованців школи олімпійського чемпіона Мехіко з волейболу Володимира Іванова, учасника олімпійських ігор у Токіо Лазаря Народицького, чемпіона СРСР 1940 і 1950 років із стрибків у висоту Василя Сидорко, чемпіона спартакіади СРСР серед школярів в бігу на 100 м Юрія Поселяніна та багатьох інших. За сумлінну працю С.І. Іванов нагороджений Орденом Трудового Червоного прапора, багатьма медалями. У 1943 і 1944 роках Міністерство шляхів сполучення СРСР двічі присвоювало Сергію Івановичу Іванову звання «Почесний залізничник СРСР». У 1954 році

йому присвоєно звання «Заслужений вчитель УРСР», він «Почесний громадянин міста Коростеня».

Значний внесок у розвиток фізичної культури і спорту та сокільського руху на півночі Житомирщини зробив Шмуйло Сергій Трохимович. У 20-ті роки працював інструктором зі спорту Коростенської окружної ради фізичної культури. З 1921 року входив до складу товариства «Сокіл», був членом клубу «ім. Подвойського», керував спортивним гуртком при Словечанському осередку ЛКСМУ [12, с. 153].

ВИСНОВКИ. В 20-ті роки милого століття з приходом радянської влади діяльність гімнастичного товариства «Сокіл» на території Житомирської області (Волинська губернія) суттєво погіршилася в матеріальному і моральному станах. Виникло багато суперечливих питань, з'явилися приписки щодо кількості членів товариства. В кінцевому рахунку радянська влада заборонила гімнастичне товариство «Сокіл».

ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ. Вивчення історії діяльності гімнастичного товариства «Сокіл» в роки правління радянської влади в інших регіонах України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Грибан Г.П. Історичні аспекти створення та діяльності гімнастичного товариства «Сокіл» на Волині / Г.П. Грибан // Педагогіка і сучасні аспекти фізичного виховання: зб. наук. пр. І Міжнародної наук.-практ. конф., 16–17 квітня 2015 р. – Т. 1. / за заг. ред. Ю.О. Долинного. – Краматорськ : ДДМА, 2015. – С. 140–147.

2. Грибан Г.П. Історія діяльності гімнастичного товариства «Сокіл» на Житомирщині / Г.П. Грибан // Педагогіка і сучасні аспекти фізичного виховання: зб. наук. праць II Міжнар. наук.-практ. конф. (21–22 квітня 2016 р.) за заг. ред. Ю.О. Долинного. – Краматорськ: ДДМА, 2016. – С. 129–137.

3. Грибан Г.П. Історія діяльності гімнастичного товариства «Сокіл» на Волині / Г.П. Грибан // Східноєвропейський історичний вісник / [гол. ред. В.

Ільницький; упор. В. Футала, М. Галів]. – Дрогобич: Посвіт, 2017. – Спеціальний випуск II. – С. 46–51.

4. Griban G.P. Activity of the gymnastic society «Sokil» in Volyn region in the twenties years of the twentieth century / G.P. Griban // Scientific journal of M.P. Dragomanov-NPU. – Series No 15. – Scientific-pedagogical problems of physical culture (physical culture and sports: Coll. of scientific / Edition O. V. Timoshenko. – K.: M.P. Dragomanov-NPU, 2017. – Vol. 3K (84) 17. – P. 139–143.

5. Griban G.P. Activities of the gymnastic society «Sokil» in Zhytomyr region in the early 20th century / G.P. Griban // Scientific journal of M.P. Dragomanov-NPU. – Series No 15. – Scientific-pedagogical problems of physical culture (physical culture and sports: Coll. of scientific / Edition G.M. Arziutov. – K.: M.P. Dragomanov-NPU, 2016. – Vol. 3K2 (71) 16. – P. 104–108.

6. Griban G.P. History of foundation and activity of the gymnastic society «Sokil» Volin / G.P. Griban // Scientific journal of M.P. Dragomanov-NPU. – Series No 15. – Scientific-pedagogical problems of physical culture (physical culture and sports: Coll. of scientific / Edition G.M. Arziutov. – K.: M.P. Dragomanov-NPU, 2015. – Vol. 3K2 (57) 15. – P. 92–95.

7. Zhytomyr Museum of Regional Ethnography. – КП – 36963 – The complex of materials of gymnastic society «Sokil».

8. Kukharskyi O.S. History of the gymnastic society «Sokil» in Volin: monograph / O.S. Kukharskyi, G.P. Griban. – Zhytomyr, «Ruta», 2015. – 128 p.

9. Kukharskyi O.S. Sports societies and organizations of Zhytomyr region 1893–1922.: monograph / O.S. Kukharskyi, G.P. Gryban. – Zhytomyr, «Ruta», 2015. – 184 p.

State Archive of Zhytomyr Region

10. Р 1487, оп. 1 дод., спр. 1018. – С. 171.

11. Р 1673, оп. 1, спр. 323, арк. 64.

12. Р 1969, оп. 1, спр. 5. – С. 19, 153.

P.S. Автор висловлює щирі вдячності досліднику історії спорту на Житомирщині О.С. Кухарському за цінні поради та представлені архівні матеріали.

ЗАЯВКА

на участь у IX Міжнародній науково-практичній конференції «Сучасні проблеми та перспективи розвитку фізичного виховання, здоров'я і професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту», яка відбудеться 22–23 березня 2018 року у м. Києві вул. Пирогова, 9, ауд. 339

Прізвище **Грибан**

Ім'я **Григорій**

По батькові **Петрович**

Вчений ступінь **доктор педагогічних наук**

Наукове звання **професор, заслужений діяч науки і техніки України**

Посада **завідувач кафедри фізичного виховання та рекреації**

Місце роботи **Житомирський державний університет імені Івана Франка**

Адреса учасника

**Грибан
Григорій Петрович,
вул. Велика Бердичівська,
буд 54, кв. 48,
м. Житомир,
10002**

Телефон (код міста): **дом. (0412) 34-20-33**

моб. 097-334-10-92

E-mail: **gribang@ukr.net**

Назва доповіді: **Останні роки діяльності гімнастичного товариства «Сокіл» на Волині під час правління радянської влади.**

Доповідач **Грибан Г.П.**

Тематичний напрямок конференції **1. Фізичне виховання різних груп населення**

Особиста участь у конференції: **так**

Необхідні для доповіді технічні засоби: **мультимедійний проектор (електронні носії)**

Бронювання готелю в місті: **ні**

Бронювання готелю-гуртожитку: **ні**

Підпис

Дата **19.01. 2018 р.**